

Suositus 20/2023
Ehdotus A 1941/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö vastauksesta, joka koskee suositusta 20/2023 Kotiviljelyn lisääminen ja tukeminen Pohjoismaissa (A 1941/UHN)

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 20/2023 kotiviljelyn lisäämisestä ja tukemisesta Pohjoismaissa, ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- at että lisätään ja tuetaan kotiviljelyä Pohjoismaissa ja laaditaan kotiviljelyopas, jossa otetaan huomioon Pohjolan ilmastovyöhykkeet.
- at käynnistetään työ soveltuvien lajien löytämiseksi yhteistyössä NordGenin kanssa kotiviljelyn tukemiseksi eri ilmastovyöhykkeillä.
- at että vahvistetaan pohjoismaista yhteistyötä kaupunkivihreän kehittämiseksi ja edistetään siten kotiviljelyä kaupungeissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

MR-FJLS kiittää suosituksesta 20/23 ja pitää positiivisena sitä, että Pohjoismaiden neuvosto pyrkii vauhdittamaan työtä kotiviljelyn lisäämiseksi Pohjoismaissa.

Kotiviljely on osa pohjoismaista kulttuuriperintöä, ja perinteiset viljelykasvit ovat ajan myötä löytäneet muotonsa Pohjoismaiden oloissa. Ne muodostavat siten pohjan viljelykasvien monimuotoisuudelle, josta Pohjoismaat nykyään hyötyvät.

Pohjoismaiden ministerineuvosto jakaa myös Kestävä Pohjola -valiokunnan arvion siitä, että kotiviljely on ala, johon liittyy huomattavaa potentiaalia ja jota voidaan kehittää entisestään.

Elintarviketuotanto on paljon kustannuksia vaativa sektori, joka vaikuttaa suuresti sekä ilmastoon että ympäristöön. Tilanne pahenee entisestään, kun elintarvikkeita heitetään pois eikä hyödynnetä. Pelkästään Pohjoismaissa monta miljoonaa tonnia ruokaa heitetään pois tai tuhotaan joka vuosi.

MR-FJLS toteaa myös, että kotiviljelystä urbaaneissa ympäristöissä voi olla sosiaalista, kulttuurista ja käytännön hyötyä, kun elintarviketuotanto tulee lähemmäksi ihmisiä.

MR-FJLS katsoo lisäksi, että kotiviljelyn lisäämisellä voi olla Pohjoismaiden paremman varautumisen kannalta relevantteja näkökulmia. Sen lisäksi Ruotsin puutarhaharrastajien yhdistys arvioi, että Ruotsin kotipuutarhoissa on potentiaalia tuottaa 700 000 tonnia syötäviä viljelykasveja vuodessa. Toisin sanoen on mahdollista kasvattaa omavaraisastetta, minkä edistäisi osaltaan Pohjoismaiden yhteiskuntien resilienssiä. Lisäksi Tanskan harrasteviljelyoppaassa kuvataan kaupankäynnin sääntöjä ja tanskalaisia käytäntöjä sekä muun muassa vihannesten siementen kauppaa ja ei-kaupalliseen käyttöön ja säilytykseen tarkoitettua luovutusta. Lisätietoa: Ohjeita siemenkauppaan ja siementen luovutukseen ei-kaupalliseen tarkoitukseen ja säilytettäväksi

NordGen on jo yli 40 vuoden ajan ollut keskeisessä asemassa kasvien geenivarojen pitkäaikaisessa säilytyksessä, ja kokoelmaa laajennetaan jatkuvasti. NordGenin siemenkokoelmassa on nykyään yli 33 000 erilaista siemennäytettä.

Laitoksella on vuosittain myytävänä pieni valikoima kotiviljelyyn soveltuvia siemeniä. Nämä NordGenin siemenkokoelman ylimääräiset siemenet on tarkoitettu erityisesti harrastajaviljelijöille. Valikoimaan kuuluu muun muassa erilaisia kasvimaalle sopivia kasveja, kuten herneitä, papuja, sipulia ja juureksia. Siementen myynnin tavoitteena on inspiroida paikallisten kasvien kasvatusta eri puolilla Pohjoismaita. Siemenkokoelmaa voidaan kuitenkin kohdistaa entisestään eri kasvuvyöhykkeille ja antaa niitä koskevia ohjeita. Pohjoismaiden ministerineuvosto keskustelelee näistä mahdollisuuksista NordGenin kanssa.

Kotiviljelyopasta koskevan valiokunnan toiveen osalta Pohjoismaiden ministerineuvosto haluaa muistuttaa Nordregion uudesta *Urban Agriculture for a Resilient Future* -raportista. Siinä keskustellaan muun muassa siitä, miten elintarvikkeiden kotiviljely kaupungeissa voi parantaa muutoskykyä ilmastonmuutoksesta ja ympäristön laadun heikkenemisestä huolimatta. Linkki raporttiin: [Urban Agriculture for a Resilient Future \(nordregio.org\)](http://Urban Agriculture for a Resilient Future (nordregio.org))

Valiokunnan mietinnössä lukee myös selkeästi, että kotiviljely on tärkeä tekijä ruokahävikin torjumisessa. Nimenomaan ruokahävikki on ollut FJLS-sektorin pohjoismaisten ministerien asialistan kärjessä.

Ensimmäinen Nordic Food Waste Summit pidettiin Tukholmassa vuonna 2023. Konferenssi oli osa pohjoismaista *Kestävät ja terveelliset elintarvikejärjestelmät* -visiohanketta. Konferenssissa johtavat asiantuntijat, päättäjät ja tutkijat kohtasivat Ruotsin ja Tanskan ministereitä ja kuninkaallisia. Konferenssin tavoitteena oli kiinnittää huomiota ruokahävikkiin ja saada aikaan keskustelua siitä, miten Pohjoismaat voivat vahvistaa yhteistyötään alalla.

Konferenssin seuranta toteutettiin FJLS:n kesäkokouksessa, jossa ministerit päättivät yksimielisesti julistuksesta, jonka tarkoituksena on uudistaa aiemmat velvollisuudet suhteessa Agenda 2030- ja Visio 2030 -toimintasuunnitelmiin sekä kasvattaa ruokahävikin torjumispanostusta. Julistuksen seurantana käynnistetään nyt pohjoismainen asiantuntijaverkosto, jonka tavoitteena on vähentää ruokahävikkiä. Verkoston tarkoituksena on myös julkaista raportteja tulevina vuosina.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo täten suosituksen toteutuneeksi.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta panee erittäin tyytyväisenä merkille, että Pohjoismaiden ministerineuvosto pitää suositusta tervetulleena ja suhtautuu positiivisesti siihen, että Pohjoismaiden neuvosto haluaa vauhdittaa Pohjoismaiden kotiviljelyyn liittyvää työtä. Valiokunta panee erityisesti merkille, että kotiviljelyn korostetaan voivan urbaaneilla alueilla merkitä sosiaalisia, kulttuurisia ja käytännöllisiä hyötyjä, kun elintarviketuotanto tulee lähemmäksi ihmisiä.

Valiokunta panee merkille, että NorGenin roolia paikallisten, ilmastonmuutokseen sopeutuvien kasvien viljelyssä Pohjoismaiden puutarhoissa korostetaan, ja seuraa hyvin kiinnostuneena sitä, että Pohjoismaiden ministerineuvosto haluaa keskustella mahdollisuuksista kohdistaa siemenkokoelmaa entistä enemmän tietyille kasvuvyöhykkeille ja antaa NordGenin avulla sitä koskevaa opastusta.

Valiokunta panee myös erittäin tyytyväisenä ja kiinnostuneena merkille Nord Region uuden raportin *Urban Agriculture for a Resilient Future*. Raportin teemat ja esimerkit kotiviljelystä ovat hyvä lähtökohta kotiviljelyn edistämiseen Pohjoismaissa.

Kiirunassa 25. kesäkuuta 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP)